

Zašto smo došli raditi u Hrvatsku

Piše: Tanja Rudež

Foto: Todorić/CROPIX

Ljubav prema znanosti u Split je dovela Japanku, Amerikanku i dvoje Švicaraca

Godinu dana nakon utemeljenja prve znanstvene skupine, u Mediteranskom institutu za istraživanje života (Medils) u Splitu znanstvene su se aktivnosti uvelike zahuktale. U Institutu sada radi oko 15 mladih istraživača, a zanimljivo je da je među njima i četvero mladih znanstvenika iz inozemstva.

- Od samog je početka moja vizija bila da Medils bude koncentrat znanstvene izvrsnosti i kozmopolitske kulture, komad svijeta usred Hrvatske. To znači da ovdje moramo imati ljude iz različitih znanstvenih kultura koji govore engleski jezik, esperanto moderne znanosti - rekao je akademik Miroslav Radman, utemeljitelj i ravnatelj Medilsa, naglasivši da je sretan što se njegova vizija ostvaruje.

Jutarnji list donosi priče Amerikanke Shelly Pranić, Japanke Fumiyo Ikeda te Švicaraca Ive Sbalzarinija i Omara Awilea koji su već na početku rada Medilsa odlučili doći u Split.

- Kad sam u Medilsu, potpuno sam posvećen znanosti. Ujutro, čim se probudim i dođem u kuhinju na doručak, sa studentima razgovaram o našim istraživanjima. Zatim radim do kasno navečer, nema gubljenja vremena. Mislim da je za mladoga znanstvenika jedinstveno iskustvo život i rad u Medilsu - rekao je Ivo Sbalzarini (31), docent na ETH-u (Švicarski federalni tehnološki institut) u Zürichu, jednom od najboljih svjetskih sveučilišta za prirodne i tehničke znanosti. No, dr. Sbalzarini pola godine provodi u Medilsu gdje, zajedno s dr. Anitom Kriško, vodi skupinu koja se bavi bioinformatikom proteina.

- Ovdje sam dva mjeseca zimi jer nemam predavanja na ETH-u. Zatim sam u Medilsu i dva mjeseca ljeti, a preostalo vrijeme rasporedim tako da ovdje boravim jedan tjedan mjesečno - pojasnio je dr. Sbalzarini. Sin je Švicarke i Talijana, a rođen je i odrastao u Švicarskoj gdje je na prestižnom ETH-u najprije diplomirao strojarstvo, a zatim doktorirao kompjutorske znanosti. U međuvremenu, radio je u NASA-i, na Sveučilištu Stanford te na Kalifornijskom institutu za tehnologiju u Pasadeni.

- Kad sam u proljeće 2006. godine postao docent na ETH-u, dobio sam poziv da održim seminar u Parizu gdje sam upoznao Miru Radmana i Francoisa Taddejia. Miro mi je pričao o Medilsu, ideji koja mi se odmah svidjela. Te sam godine bio na Medilsovoj ljetnoj školi da bi u veljači 2007. godine, zajedno s Anitom, oformio skupinu za bioinformatiku. Uskoro će naša skupina objaviti svoj prvi rad - ispričao je Ivo Sbalzarini naglasivši da će se ove godine skupina povećati.

- Željeli bismo angažirati i postdoktorande te dovesti još ponekog stranca. Također, željeli bismo stvoriti mrežu svih bioinformatičkih skupina u Hrvatskoj, poput nekog virtualnog instituta. Bioinformatika je danas nužna za moderna biološka istraživanja, a kako su za njezin razvoj nužni samo kompjutori i ljudi, mislimo da bi mogla postati disciplina po kojoj bi Hrvatska postala prepoznatljiva u svijetu - istaknuo je dr. Sbalzarini. Osim što je briljantan znanstvenik, Ivo Sbalzarini ima širok spektar hobija, od fotografiranja, zatim plivanja, biciklizma i skijanja do glazbe. - Posebno volim jazz. U Zürichu svaka dva tjedna vodim emisiju posvećenu jazzu. Nekad sam povremeno radio

kao DJ u klubovima, a u Splitu volim s prijateljima odlaziti na večere te u disko klub - rekao je naposljetku Ivo Sbalzarini.

Pozitivna atmosfera te mladi i entuzijastični ljudi u Split su privukli i Amerikanku Shelly Pranić (28), koja je u Medilsu angažirana kao laboratorijski menadžer, što znači da brine o nabavci sitne opreme i koordinaciji postojeća četiri laboratorija. Udana je za Hrvata Ljudevita Pranića, docenta na Ekonomskom fakultetu u Splitu. Kaže da nikada ne počinje posao u Medilsu prije nego obiđe sve laboratorije i popriča s kolegama.

- Rođena sam u Americi, ali moji su roditelji došli s Jamajke i ja sam ponosna na svoje porijeklo. Možda će vam biti čudno, no kad sam došla u Split, pomislila sam da se vraćam kući jer nalazim mnogo sličnosti između ovdašnjeg i načina života na Jamajci - ispričala je Shelly Pranić.

Rođena je i odrasla u Philadelphiji, a na Sveučilištu Ithaca u New Yorku diplomirala je biologiju. Nakon toga pet je godina radila u laboratoriju dr. Renata Iozza na Sveučilištu Thomas Jefferson u Philadelphiji.

- Svoga sam supruga upoznala prije tri godine u Philadelphiji, a kad mi je spomenuo da bi se želio vratiti u Hrvatsku, ta mi se ideja svidjela. U Split smo se doselili u ožujku prošle godine - prisjetila se Shelly koja je za Medils čula od kolegice svoga supruga.

- Poslala sam svoj životopis u Medils i pozvali su me na razgovor. Volontirala sam dok laboratoriji nisu bili opremljeni, a zatim sam počela raditi kao laboratorijski menadžer. Odnedavno surađujem i s dr. Vanjom Nagy, koja je došla iz New Yorka, a radi u grupi dr. Ivana Đikića - ispričala je Shelly Pranić koja trenutačno dovršava magisterij iz epidemiologije. - Ja bih na ljeto trebala magistrirati na Sveučilištu Thomas Jefferson, a moj bi suprug trebao doktorirati na Sveučilištu Temple u Philadelphiji.

Željela bih nakon toga doktorirati, nastaviti raditi u Medilsu te biti svjedok kako ovaj institut raste - rekla je Shelly koja u slobodno vrijeme zajedno sa suprugom uživa u dugim šetnjama i trčanju na Marjanu. - Volim život u Splitu, a zasad ne znam mnogo hrvatskih riječi. No sviđa mi se što su ljudi otvoreni i srdačni prema meni, često mi kažu da im je drago što sam došla živjeti u Hrvatsku - rekla je Shelly Pranić.

Još jedna mlada znanstvenica odlučila je doći raditi u Split. Fumiyo Ikeda (32) rođena je u Hiroshimi, ali je odrasla u Osaki, drugom po veličini gradu u Japanu koji ima oko osam milijuna stanovnika. Diplomirala je stomatologiju na Sveučilištu Osaka, a nakon toga pridružila se odjelu za biokemiju na Stomatološkom fakultetu.

- Bavila sam se uglavnom istraživanjima kostiju zuba, a kad sam doktorirala, počela sam razmišljati o tome da promijenim područje istraživanja. Tragala sam za laboratorijima na kojima bih mogla raditi postdoktorat i naposljetku izdvojila dva, jedan u Bostonu, a drugi u Frankfurtu, laboratorij Ivana Đikića, prijatelja mog mentora dr. Nishimure - rekla je Fumiyo naglasivši kako je odlučila otkupovati na razgovor u Frankfurt.

- Svidjela mi se atmosfera u Ivanovu laboratoriju pa sam se pridružila u veljači 2005. godine. Počela sam se baviti istraživanjem tumora, što je za mene bio izazov - rekla je Fumiyo koja je prošle godine u EMBO Journalu objavila zapažen rad o povezanosti kroničnih upala i tumora. Nedavno je Fumiyo Ikeda dobila grant (financirani projekt) japanske vlade za svoj rad u Medilsu. Osim toga, aplicirala je za međunarodni grant u iznosu od 250.000 eura, što će joj u Medilsu omogućiti vođenje grupe "Upale i tumori". Fumiyo će istodobno biti mentor studentima.

- Počela sam surađivati sa Sanjom Blašković koja u Medilsu radi doktorat. Sviđa mi se u Medilsu i u travnju ću ponovno doći i ostati pola godine. U iduće dvije godine planiram šest mjeseci raditi u Frankfurtu, a šest mjeseci u Medilsu - pojasnila je Fumiyo koja u slobodno

vrijeme voli gledati filmove, ići na fitness i baviti se japanskom kaligrafijom. Velika su joj strast putovanja, pa želi upoznati europske zemlje. Roditelje i dvije sestre, koji žive u Osaki, posjećuje dva puta godišnje. - Željela bih se za nekoliko godina vratiti u Japan i utemeljiti vlastitu znanstvenu skupinu. No prije toga, veselim se Medilsu i nadam se da će naša istraživanja biti uspješna - istaknula je Fumiyo Ikeda.

Nitko ne sumnja u uspješnost tih mladih ljudi koji svi odreda ističu da su u Medilsu naišli na veliku podršku za svoj istraživački rad. Upravo u Medilsu Omar Awile (26) završio je svoj magistarski rad.

- Kad ste mlad znanstvenik, onda je važno da imate mogućnost raditi sa starijim kolegama, mentorima koji su dobri znanstvenici. Ja sam imao sreće pa sam u Medilsu radio s Ivom Sbalzarinijem, Anitom Kriško i Bojanom Žagrovićem koji su mi pomogli da razvijem svoju intuiciju i znanstveni način razmišljanja - kaže Omar Awile. Rođen je i odrastao u Bernu kamo su se prije mnogo godina doselili njegovi roditelji koji su porijeklom iz Sirije. Diplomirao je kompjutorske znanosti na ETH-u u Zürichu.

- Prvi sam put čuo za Medils u proljeće 2007. godine kad sam tragao za temom za magisterij. Razgovarao sam s nizom profesora, među kojima i s Ivom Sbalzarinijem koji mi je rekao za Medils. Ideja mi se svidjela i nije mi trebalo mnogo vremena da se odlučim doći u Split - ispričao je Omar kojega je posebno veselilo to što će neko vrijeme raditi u drugoj zemlji.

- Mislim da je za mladog znanstvenika važno da je otvoren prema novim ljudima, sredinama i idejama. Medils je za to idealno mjesto jer dolazimo iz različitih sredina i bavimo se različitim istraživanjima - ustvrdio je Omar koji je u Medilsu živio i radio pet mjeseci.

- Radni mi je dan počinjao oko deset ujutro jer nisam baš neki jutarnji tip. Moj je rad uglavnom vezan za kompjutor i tako sam provodio većinu dana. Kako je Medils uz more, ljeti me posebno veselilo što sam kasno poslijepodne mogao otići na kupanje, a zatim nastaviti raditi - rekao je Omar Awile. Uskoro odlazi u Japan gdje će osam mjeseci raditi u IBM-u. - Zatim ću se vratiti u Švicarsku i započeti rad na doktoratu, koji ću dijelom raditi u Zürichu, a dijelom u Medilsu - rekao je Omar Awile.

• **Omar Awile (26)**

diplomirao kompjutorske znanosti na ETH-u u Zürichu
u Medilsu je završio magistarski rad
uskoro odlazi u Japan gdje će osam mjeseci raditi u IBM-u
doktorat iz područja kompjutorskih znanosti planira raditi dijelom u Medilsu, a dijelom u Zürichu

• **Ivo Sbalzarini (31)**

docent na Švicarskom federalnom tehnološkom institutu
diplomirao je strojarstvo i doktorirao kompjutorske znanosti
na Medilsu vodi skupinu koja se bavi bioinformatikom proteina

• **Shelly Pranić (28)**

diplomirala je biologiju na Sveučilištu Ithaca u New Yorku
dovršava magisterij iz epidemiologije
u Medilsu radi kao laboratorijski menadžer

• **Fumiyo Ikeda (32)**

diplomirala je stomatologiju na Sveučilištu Osaka

do doktorata bavila se istraživanjem kostiju zuba
u Medilsu se bavi istraživanjem tumora

Strani studenti i postdoktoranti nemaju zdravstveno osiguranje

Mnogo je izazova i problema, jer u mnogo čemu Medils 'probija led' u Hrvatskoj. Angažiranje stranih studenata i postdoktoranda u Hrvatskoj nije nimalo jednostavno jer kod nas, primjerice, ne postoji čak ni mogućnost da platite zdravstveno osiguranje stranom studentu. Ništa nije lakše ni kada se prijavljuju u policiji jer, po onom što vidimo, svaka županija ima svoja pravila - ispričao je dr. Bojan Žagrović, znanstveni direktor Medilsa naglasivši da su dosad svaki boravak stranih studenata riješavali individualno. - Mahom smo to regulirali kao posjete znanstvenika, no ako želimo angažirati vrhunske ljude iz svijeta da ovdje rade doktorate, morat ćemo to riješiti na nacionalnoj razini. Tim više što je mobilnost kadrova jedno od temeljnih načela na kojima se zasniva EU i Hrvatska će se ubrzo s tim suočiti - naglasio je Bojan Žagrović..
